

TRAJANJE, STRUKTURA I IZVOĐENJE VATRENE PRIPREME

Osnovna pitanja koja treba rešiti da bi se pripremila efikasna i pravovremena vatra u napadnim dejstvima jesu: određivanje trajanja, strukture i načina dejstva za sva vatrena sredstva u svim uslovima borbene situacije, i u svakom periodu boja i etapi operacije. Pravovremeno ostvarena efikasna vatra predstavlja osnov za uspeh napada.

Međutim, u savremenim dejstvima javlja se niz teškoća i problema u pripremi i ostvarenju takve vatre — zbog česte promene situacije, dejstva iz pokreta, upotrebe nuklearnih projektila i drugih savremenih borbenih sredstava. Vreme će biti veoma kratko, naročito u napadu iz pokreta, kad se zahteva da se vatrena sredstva nalaze bliže čelu pojedinih kolona koje nastupaju da bi se brzo pripremila za dejstva, a trajanje i struktura vatrene pripreme treba da su tako određeni i usklađeni da bez zastoja omoguće brzo nastupanje i juriš tenkova i pešadije, kao i njihovo prodiranje u dubinu. No, kad se napad izvodi iz neposrednog borbenog dodira ovi su problemi (brzo posedanje vatrenih položaja, trenutno ostvarenje efikasne i tačne vatre) na određen način ublaženi.

Ne zadržavajući se na pitanjima uloge i značaja artiljerijske vatre u napadu, ulozu nuklearnih udara u opštem sklopu vatre, ni osobinama savremene odbrane, zadržaću se samo na osnovnim pitanjima vatrene pripreme: trajanju, strukturi i izvođenju.

TRAJANJE VATRENE PRIPREME

U savremenim borbenim dejstvima vatrena priprema predstavlja složenu radnju. Osnovni problemi ovakve pripreme u suštini su: kako uskladiti trajanje vatrene pripreme sa pokretom i dejstvom podržavanih jedinica; kako da se odredi struktura u svakom zadatku; kako postupiti ako u toku izvođenja pripreme branilac preduzme razne mere da bi smanjio efikasnost vatre.

Na trajanje vatrene pripreme, a u suštini i njenu strukturu, može da utiče više ili manje faktora (ili svi zajedno) od kojih su najvažniji: cilj koji se želi postići vatrenom pripremom; organizacija i način izvođenja odbrane; stepen fortifikacijske utvrđenosti položaja branioca; moralno stanje i kvalitet braniočevih jedinica; upotreba sopstvenih nuklearnih projektila; raspoloživa količina i vrsta vatrenih sredstava i municije; potrebno vreme za neutralisanje ciljeva; udaljenost sopstvenih snaga od prednjeg kraja odbrane branioca i tempa nastupanja; upotreba oruđa za neposredno gađanje (ONG); učešće u pripremi ostalih vatrenih sredstava (pešadije, tenkova, avijacije); zemljišni i vremenski uslovi; potreba za neutralisanjem ciljeva na većoj dubini odbrane.

Razmotrićemo kako navedeni faktori utiču na dužinu vatrene pripreme, odnosno u kojim će uslovima ona biti kraća. To su:

ako je cilj neutralisanje, a ne uništenje ciljeva i ako je broj ciljeva manji; ako su jače snage branioca u I ešelonu, a ne grupisane po dubini; ako je odbrambeni položaj branioca izgrađen u tipu nepotpunih zaklona ili ih uopšte nema; kad je kvalitet snaga u odbrani lošiji, a moralno-političko stanje nezadovoljavajuće; ako se koristi što veći broj (u granicama mogućnosti) nuklearnih udara (ovo istovremeno smanjuje i potrebu u artiljerijskim oruđima — jedinicama i količinu municije, a može zameniti i kompletne niže taktičke jedinice); kad je veća količina artiljerijskih oruđa i municije za određeni stepen neutralisanja; upotrebom višecevnih bacača raketa — VBR (mogu se neutralisati značajniji ciljevi za kraće vreme); ako su snage u neposrednom dodiru, onda je kraća kad su na jurišnom položaju (ili na polaznom položaju ako se poklapa s jurišnim); ako su snage na jurišnom položaju — dužina pripreme zavisi od brzine gađanja artiljerije za podršku i mogućnosti oruđa za neposredno gađanje; kad se napad vrši iz pokreta — od tempa nastupanja sopstvenih snaga od polazne linije (položaja) do jurišnog položaja; kad dejstvuju oruđa za neposredno gađanje (ili za vreme dejstva ostalih vatrenih sredstava ili u posebno vreme) koja mogu neutralisati — uništiti veći broj ciljeva za kraće vreme nego neposrednim gađanjem; ako se masovnije primene pešadijska vatrena sredstva (naročito u napadu iz pokreta, a iz neposrednog dodira u planini, u šumi i sl.); kad učestvuju tenkovi (izuzetno — kad nedostaju ostala vatrena sredstva ili artiljerija pretrpi teže gubitke); kad dejstvuje avijacija (za relativno kratko vreme može neutralisati ciljeve u dubini odbrane i time smanjuje broj ciljeva — naročito većim kalibrima artiljerije za podršku); ako je zemljište ravničasto a ne planinsko, kraško, pošumljeno i ispresecano ili s vodenim preprekama; kad su vremenski uslovi i doba dana pogodni za osmatranje; kad je što manji broj ciljeva u većoj dubini odbrane (ili ako se po ovima dejstvuje nuklearnim udarima, avijacijom ili snagama u pozadini branioca). U svim ovim uslovima trajanje vatrene pripreme je kraće, potreban je manji broj artiljerijskih oruđa — jedinica i manja količina municije.

Vatrena priprema najčešće počinje kad pešadija i tenkovi krenu sa polaznog položaja (linije razvoja), izuzetno pre, a ako se jedinice nalaze na jurišnom odstojanju početak pripreme određuje se s takvim proračunom da se za određeni stepen neutralisanja ispali što pre odgovarajuća količina municije i da se za najkraće vreme unište i neutrališu ciljevi na prednjem kraju i dubini odbrane do one linije do koje je celishodno dejstvovati.

U toku izvođenja napada vatrena priprema počinje neposredno pred uvođenje u borbu drugog ešelona (rezerve) i načelno traje kraće vreme. Savremeni napad karakterisaće se na celoj dubini nizom vatreneh priprema.

U napadu u planini, krasu i šumi vatrena priprema počinje kao i u normalnim uslovima, s tim što ne mora jednovremeno početi na svim pravcima u okviru divizije (brigade) i viših jedinica, već može da počne i da različito traje na svakom napadnom pravcu, ali u skladu s jedinstvenim ciljem. U napadu na naseljeno mesto vatrena priprema

može početi dejstvom ONG po prednjem kraju, a artiljerijom za podršku i avijacijom po ciljevima u dubini naseljenog mesta, a delom po ciljevima na ivici naseljenog mesta; početak, trajanje i struktura vatrene pripreme mogu biti veoma različiti, što zavisi od cilja koji se želi postići i zadatka jedinica na pojedinim napadnim pravcima. Pri forsiranju reke početak vatrene pripreme u svim uslovima se najpažljivije sinhronizuje s pokretom jedinica i njihovim dejstvom, a počinje snažnim uništavajućim udarima celokupnog naoružanja po ciljevima na suprotnoj obali i bližoj dubini, održavajući do kraja potreban intenzitet.

Vatrena priprema se izvodi prema planu, tako da se za određeno vreme ispali određena količina municije (projektila). Izuzetno, priprema se može skratiti ako je to celishodno, a u prvom redu kada se utvrdi da se neprijatelj povlači sa položaja po kojima se priprema izvodi. Isto tako, po potrebi se priprema može produžiti ako iz bilo kojih razloga nije u potpunosti postignut cilj. U ovom slučaju koristio bi se deo municije određen za podršku. Može biti slučaj da pre napada jedinica pretrpi gubitke u artiljeriji. Tada se može povećati količina municije za ostala oruđa i preduzimaju se druge neophodne mere da bi se obezbedio uspeh napada.

Ako su u vatrenoj pripremi upotrebljeni nuklearni projektili po položajima prvog ešelona, oklopne snage sa linije zone sigurnosti, razvijene u borbenom poretku ili u kolonama, najvećom brzinom savladaju prostor do nuklearne breše i brzo prodiru kroz nju, a artiljerija za podršku neutrališe i uništava ciljeve na periferiji nuklearne breše dok jedinice ne podiđu zoni sigurnosti — tada prenosi vatru na ciljeve u dubini koji su neposredni objekti napada.

Sve ovo treba na vreme, detaljno i precizno planirati prema odgo-varajućem stepenu jedinice, tako da se ne oseti nikakva razlika između vatrene pripreme i početka podrške, a moguće su razne obmane vatre-nim dejstvom i manevrom vatrom po frontu i dubini. U celini, početak, tok i završetak vatrene pripreme treba da je najpotpunije prilagođen konkretnoj situaciji. Zbog toga i dužina priprema treba da je saobražena postavljenom cilju, a struktura da odgovara dužini.

NEKA PITANJA STRUKTURE VATRENE PRIPREME

Struktura pripreme treba da odražava usklađenost dejstva po me-stu, vremenu i cilju koji se želi postići nuklearnim projektilima, artilje-rijom za podršku, oruđima za neposredno gađanje i ostalim vatre-nim sredstvima.

Struktura pripreme zavisi od niza faktora. To je, u stvari, taktika vatre na svim stepenima jedinica. Najvažniji faktori su: cilj koji se želi postići, stepen utvrđenosti položaja branioaca, upotreba nuklearnih pro-jektila, raspoloživa količina vatre-nih sredstava i municije, broj avio-poletanja, doba dana i vremenske prilike.

Struktura pripreme može biti različita za svaki stepen jedinice i u svakom zadatku. Postoje široke mogućnosti da se ona u svakom za-datku drukčije odredi i planira. Takvim postupcima istovremeno se po-stiže iznenađenje i zbunjuje branilac. Kombinacijom vatre-nog dejstva

svih sredstava u pravo vreme i na pravom mestu sprečava se, pored ostalog, i protivdejstvo branioca. Mislim da struktura treba da obuhvati sledeće vrste i stepene dejstva: uništenje najvažnijih ciljeva; neutralisanje većeg broja važnih ciljeva; i, po potrebi, rušenje osnovnih objekata.

Uništenje se ostvaruje, u prvom redu, nuklearnim udarima po najvažnijim ciljevima, a može i neposrednim gađanjem ciljeva (vatrenih tačaka) na prednjem kraju. Uništenje posrednim gađanjem je izuzetno i to samo ako se ciljevi ne mogu uništiti na drugi način. (Ovaj način uništenja ciljeva zahteva duže vreme i veliki utrošak municije, što u savremenim borbenim uslovima može da bude od štete za pripremu u celini, koja, načelno, treba da je vrlo kratka.) Prema tome, nuklearni udari su osnovni način za uništenje najvažnijih ciljeva i to u prvom redu na pravcu glavnog udara. Postavlja se pitanje kada ih je celishodno upotrebiti. O tome postoje različita mišljenja, a smatram da ih treba primeniti na početku vatrene pripreme, jer se time postiže iznenađenje, sigurnije pogađa cilj, braniocu se sprečava protivdejstvo, a sopstvene jedinice su više zaštićene, jer ne vrše pokrete. Osim toga, ostala vatrena sredstva mogu da dopunjavaju dejstvo nuklearnog udara na periferiji breše. Mogućno je da se primene i na kraju ili u toku vatrene pripreme i to samo po ciljevima u dubini, ali to bi bilo izuzetno (kada pripreme počnu noću a završavaju danju i sl.) Mogućno je i da se nuklearni udari jednovremeno izvode po položajima prvog ešelona i po dubini.

Neutralisanje treba da je usklađeno sa nuklearnim udarima, a ostvaruju ga artiljerija za podršku i višecevni bacači raketa na periferiji nuklearne breše i na pravcima gde se ne koriste nuklearni udari. U okviru neutralisanja primenjuje se jedan ili dva metoda vatre — vatrene udari i sistematsko gađanje, zavisno od trajanja pripreme. Kad priprema traje do 10 minuta (obično kad se sopstvene jedinice nalaze na jurišnom odstojanju) neutralisanje se načelno izvodi neprekidnim vatrenim udarima da bi se za kraće vreme neutralisali ciljevi, a kad traje duže od 10 minuta (obično kad se sopstvene jedinice nalaze na polaznom položaju — liniji razvoja izvodi se vatrenim udarima i sistematskim gađanjem.

Neutralisanje treba da počne i da se završi vatrenim udarima. Divizion i baterije dejstvuju po jednom cilju, no, ako im tehničke mogućnosti dozvoljavaju, mogu da dejstvuju po jednom cilju na prednjem kraju, a po jednom u bližoj dubini. Ono se vrši i avijacijom po ciljevima u dubini i to u prvom redu po artiljeriji i lansirnim sredstvima.

Rušenje objekata na prednjem kraju vrši se neposrednim gađanjem (izuzetno posrednim). Za rušenje jačih objekata mogu da se koriste teža artiljerijska oruđa i protivtenkovske rakete koje mogu da dejstvuju i sa daljine do 1.500 m. Ono se izvodi istovremeno sa neutralisanjem, najčešće kad artiljerija za podršku prenese vatru u dubinu ili za vreme sistematskog gađanja.

Struktura vatrene pripreme može da se razlikuje u okviru svake jedinice. U nižim jedinicama obuhvataće detalje, a u višim jedinicama

detalja će biti manje. Tako, na primer, struktura pripreme u nižim taktičkim jedinicama može da bude kao i struktura vatre, a u višim obuhvata osnovne načine dejstva i može biti različita (niže jedinice treba da planiraju konkretno dejstvo po svakom cilju za svu artiljeriju i druga vatrena sredstva, a više jedinice samo za grupe i avijaciju).

Znači, struktura pripreme u nižim taktičkim jedinicama je načelno jedinstvena — bilo da napadaju u sastavu više jedinice ili samostalno. No, i u višim taktičkim jedinicama struktura pripreme je načelno jedinstvena ako jedinica napada na pravcu glavnog udara više jedinice. Ali, ako napada na pomoćnom pravcu ili samostalno, struktura pripreme može biti različita na pojedinim pravcima ili jedinstvena za sve pravce, što zavisi od konkretne situacije. Biće čest slučaj da na pravcu glavnog udara vatrena priprema i njena struktura budu jednake za sve jedinice, a na pomoćnom pravcu istovremeno može biti različita. Ovo treba elastično planirati i sprovoditi.

Struktura vatrene pripreme u operativnim jedinicama može biti jedinstvena na pravcu glavnog udara, a na pomoćnim pravcima jednaka ili različita, i po vremenu dejstva pojedinih sredstava, i po načinu i stepenu dejstva za sva sredstva.

Struktura pripreme u taktičkim jedinicama može da obuhvata:

ako se napad izvodi uz nuklearnu podršku: uništenje (nuklearnim udarima), neutralisanje (artiljerijom za podršku, višecevnim bacačima raketa i drugim vatrenim sredstvima), rušenje (neposrednim gađanjem);

ako se napad izvodi bez nuklearne podrške: neutralisanje (artiljerijom za podršku, višecevnim bacačima raketa i drugim sredstvima), uništenje i rušenje (neposrednim gađanjem).

Struktura vatrene pripreme u operativnim jedinicama može da obuhvata: uništenje (nuklearnim udarima), neutralisanje (artiljerijom za podršku, višecevnim bacačima raketa i ostalim sredstvima), dejstvo avijacije (za vreme neutralisanja).

Vatrenu pripremu planira komanda one jedinice koja prelazi u napad. Da bi se u celini mogla sagledati struktura pripreme potrebno je na nekim primerima to pokazati.

Primer za operativne jedinice: U napad se prelazi glavnim snagama iz pokreta; branilac u potpunim zaklonima, s jačim snagama u I ešelonu; u vatrenoj pripremi upotrebljava se 7 nuklearnih projektila, od kojih 4 po položajima prvog ešelona; neutralisanje u najvećem stepenu; određen je polazni položaj — na pravcima gde se upotrebljavaju nuklearni projektili na liniji zone sigurnosti (3,5 km), a na ostalim pravcima 1 km od prednjeg kraja neprijateljske odbrane; napad i eksploataciju nuklearnih breša vrše oklopne jedinice na pravcu glavnog udara sa tempom od 7 do 8 km/č, a na ostalim pravcima pešadijske jedinice sa tempom od polaznog do jurišnog položaja od oko 2 km/č (s ovim tempom prostor od oko 3,5 km mogu oklopne snage savladati za 25—30 min, a pešadija od polaznog do jurišnog položaja za oko 25 min).

Na osnovu toga vatrena priprema na glavnom pravcu treba da traje 30, a na pomoćnim pravcima 25 minuta. Ovim se, u principu, određuje dužina vatrene pripreme. Zatim bi, na osnovu ovih podataka, celishodno bilo da priprema bude po sledećem: uništenje nuklearnim

udarima — 5 min., neutralisanje i 2 plotuna VBR — 25 min., dejstvo avijacije — za vreme neutralisanja.

Za vreme nuklearnih udara ne vrše se pokreti — nastupanje, već sa početkom neutralisanja otpočinje (načelno) i nastupanje. Istovremeno, po istom principu može se odrediti i druga struktura sa više ili manje plotuna VBR i duže vreme dejstva avijacije i sl.

Komande taktičkih jedinica detaljnije planiraju strukturu u ovim okvirima. Ona se, uglavnom, sastoji u sledećem: uništenje nuklearnim udarima — 5 min., neutralisanje i jedan plotun VBR — 5 min., neutralisanje i dejstvo ONG — 15 min., neutralisanje i jedan plotun VBR — 5 min.

Moguće su i druge varijante strukture u okviru određenog vremena. Značajno je još napomenuti da će, kad god je to moguće, nuklearnu brešu eksploatisati oklopne snage, pa će i struktura pripreme biti saobražena njihovim mogućnostima.

Vatrena priprema u okviru nižih taktičkih jedinica počinje neposredno posle nuklearnih udara. Zbog toga je neophodno komande ovih jedinica upoznati s tačnim vremenom i mestom upotrebe nuklearnih projektila. Potrebno je da se u planu sve precizira i uskladi na svim nivoima komandovanja.

Razmotrićemo probleme trajanja i strukture vatrene pripreme u raznim uslovima u okviru jedne jedinice.

Primer za taktičke jedinice. Na pravcu glavnog udara vrši se frontalni napad kojim prethodi podilaženje; napad u svanuće; branilac u potpunim zaklonima; neutralisanje u najvećem stepenu; polazni položaj udaljen od jurišnog oko 800 m; lake haubice i manji kalibri treba da dejstvuju po prednjem kraju odbrane; tempo nastupanja pešadije — 2 km/č (za 800 m potrebno oko 24 min.).

Znači, priprema treba da traje 24 min. da bi se nastupalo pod zaštitom vatre. U ovom primeru struktura može biti: neutralisanje i 2 plotuna VBR — 12 min., dejstvo ONG 9 min. — istovremeno vatreni udari po dubini, neutralisanje — 3 min.

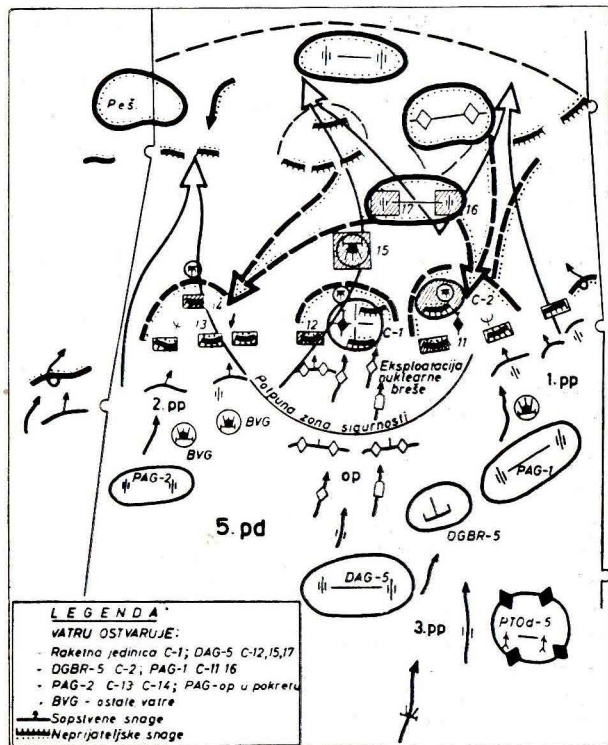
U okviru neutralisanja primenjuje se jedan ili oba metoda vatre (vatreni udar — VU i sistematsko gađanje).

Ako ista jedinica napada uz primenu nuklearnih projektila koji se upotrebljavaju na prvom položaju, a udar iskorišćavaju oklopne snage (njihov polazni položaj je oko 2,5 km od prednjeg kraja neprijateljske odbrane, a za pešadiju na drugim pravcima oko 800 m), s tempom nastupanja od oko 10 km/č, prostor od 2,5 km mogu da savladaju za oko 15 min. Pešadijske snage, tempom od 2,5 km/č, prostor do jurišnog položaja mogu da savladaju takođe za oko 15 min. (800 m — 200 m od jurišnog položaja do prednjeg kraja — 600 m).

Znači, priprema bi trajala 15 min., kao i 2 min. za nuklearni udar — ukupno 17 min. U odnosu na ovo vreme struktura može biti: uništenje — nuklearni udar — 2 min., neutralisanje i 2 plotuna VBR — 15 min.

U okviru neutralisanja ostvaruju se vatreni udari, sistematsko gađanje na periferiji nuklearne breše i na drugim pravcima. Od dva plo-

tuna jedan se može ostvariti na početku, a drugi na završetku neutralisanja. Osnovni problem koji se ovde postavlja jeste kako uskladiti dejstvo artiljerije sa nuklearnim udarom u širem rejonu breše, jer zbog mogućnog odstupanja do 3 verovatna kružna skretanja može da se ne ostvari po planiranoj nultoj tački i da uništi deo drugih ciljeva planiranih za artiljeriju. U tom slučaju artiljerija mora biti spremna da prenese vatru na druge ciljeve koji nisu zahvaćeni nuklearnim udarom.

Sk. 1 — Napad iz pokreta sa upotrebom nuklearnog projektila

do zone sigurnosti (200 m) tempom 1,2 km/č — 30 min.

U ovom slučaju priprema bi trajala 55 min. i to pod uslovom ako se neprekidno dejstvuje po glavnim snagama u dubini sa prednjim krajem na jurišno odstojanje. Ako bi se reka forsirala noću, pitanje je da li bi trebalo neprekidno dejstvovati.

Struktura: uništenje nuklearnim udarom — 2 min., uništenje ONG ciljeva na suprotnoj obali — 18 min., neutralisanje i 3 plotuna VBR — 35 min.

Mogućno je da se struktura postavi i na drugi način, sa više ili manje detalja, što zavisi od zadatka i podele ciljeva na pojedine jedinice i grupe. U određenim situacijama neutralisanje može da traje čitavo vreme pripreme, s povećanim utroškom municije.

Primer za forsiranje reke. Jedna taktička jedinica iz pokreta forsira reku širine 200 m, brzine 1 m/sek. Branilac je organizovao i poseo prednji kraj na 800 m od obale; na obali ima slabije delove; odbranu je organizovao u grupnom sistemu i potpunim zaklonima. Reka se forsira uz nuklearni udar po oklopnim snagama u dubini. Polazna linija udaljena od reke 300 m.

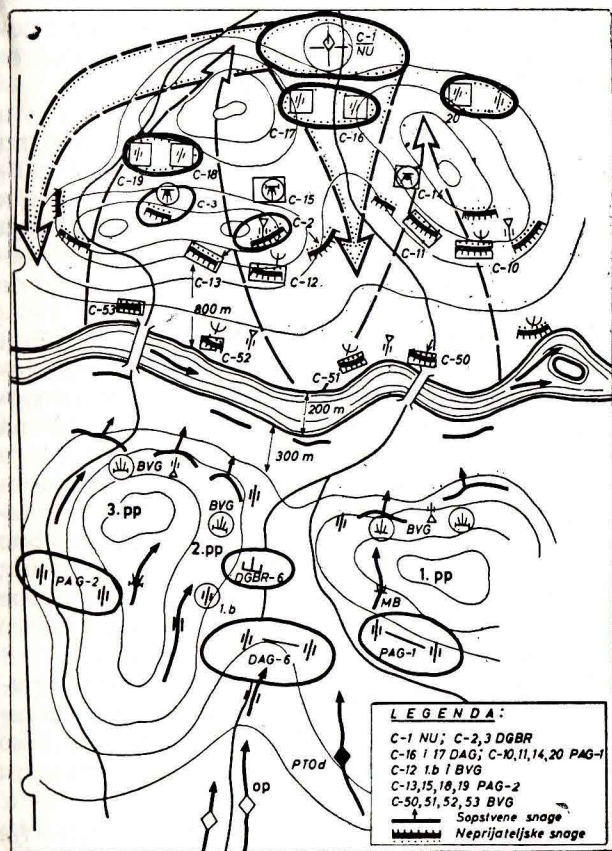
Jedno od rešenja može biti: pokret prvog talasa sa polazne linije do reke može da traje 10 min., forsiranje reke 15 min., napad prednjih delova i nastupanje glavnih snaga

Nuklearni udar celishodno je da se upotrebi na početku pripreme, jer se ostvaruje po prikupljenim oklopnim snagama. Međutim, ako bi se upotrebio po drugom važnom cilju u dubini, može se izvesti i

na kraju artiljerijske pripreme da bi se obezbedili brz prodor oklopnih snaga u dubinu odbrambene zone i neposrednija eksploatacija nuklearne breše.

Iz svega se može zaključiti da vatrena priprema može da traje do 30 minuta, a pri forsiranju reke i više. Struktura treba da odrazi konkretno rešenje u svakom zadatku, a potrebno ju je stalno menjati da branilac ne bi otkrio metode i stepene dejstva.

U celini, strukturu pripreme treba veoma elastično određivati i primenjivati u skladu s konkretnom situacijom, mogućnostima i taktičkim postupcima jedinica.

Sk. 2 — Forsiranje reke taktičke jedinice

IZVOĐENJE VATRENE PRIPREME

Osnovni problemi u izvođenju vatrene pripreme jesu: kako na vreme, u brzim promenama situacije, pripremiti sva vatrena sredstva za dejstvo i kako postupiti ako branilac preduzme protivpripremu, ako nanese veće ili manje gubitke pre ili u toku vatrene pripreme artiljeriji i raketnim grupama.

Ako se napada iz pokreta, na organizovanu odbranu, biće veoma teško razviti svu artiljeriju i druga vatrena sredstva podrške, zbog toga što će vreme za razvoj i posedanje vatrenih položaja biti kratko. To će zahtevati da se artiljerija i, po mogućnosti, sva druga vatrena sredstva, što je moguće pre upute na vatrene položaje pod zaštitom prednjih delova. Artiljerijskim grupama je potrebno najmanje jedan čas da se pripreme za dejstvo, a raketnim i nešto više. Ovo treba tako sinhronizovati da podržavane jedinice bez zastoja pređu u napad. Znači, va-

trene položaje treba posesti ranije. Ali, to uvek neće biti moguće za svu artiljeriju, naročito ne za niže grupe u oklopnim jedinicama, koje napadaju uz nuklearnu podršku. Međutim, osnovna masa artiljerije treba da bude razvijena na vatrenim položajima za ostvarenje vatrene pripreme po najvažnijim ciljevima. Drugi je problem kakve mere i postupke predvideti ako branilac preduzme protivdejstvo. To se, u određenoj situaciji, može smatrati kao najvažniji problem.

Već je navedeno kad počinje vatrena priprema, a treba imati u vidu da je njeno izvođenje veoma složeno, jer zahteva veliku veštinu i usklađenost dejstva (po vremenu i cilju) nuklearnih projektila i velikog broja artiljerijskih oruđa različitih vrsta i kalibara, kao i avijacije. Ona mora početi prema predviđenom planu, a treba je izvesti do kraja planski. Stoga je nužno da sve starešine opštevojnih i artiljerijskih jedinica, svi izvršioc i gađanja, do tančina budu upoznati s planom vatrene pripreme.

Za početak i završetak vatrene pripreme određuju se signali koji se daju u određeno vreme. Za pojedine pravce signali treba da su jedinstveni za sve jedinice. Za nuklearne projekte ne daju se posebni signali, već se oni upotrebljavaju po časovnom vremenu ili komandi na osnovu detaljno razrađenog plana. Pri ostvarenju nuklearnog udara mora se voditi računa o razmaku između eksplozija, zavisno od udaljenosti ciljeva, tako da prethodna eksplozija ne izazove prevremeno sledeću eksploziju (treba imati u vidu pravilo da što su ciljevi međusobno bliži, vremenski razmak između eksplozija treba da je veći — do 2 min.; na 10 km ne mora da postoji). To zahteva da se pri planiranju upotrebe nuklearnih projektila na svim stepenima uskladi u punoj meri njihovo dejstvo i po cilju, i po vremenu.

Neposredno pre početka pripreme sva oruđa moraju biti napunjena a elementi provereni. U određeno vreme, na osnovu plana, ostvaruje se nuklearni udar po ciljevima u dubini i po prvom položaju (ako su planirani). U to vreme svi su u zaklonima, a mesto udara osmatraju specijalno opremljeni osmatračii.

Po završetku nuklearnog udara odmah počinje dejstvo artiljerije prema planu — na periferiji nuklearne breše i na drugim odsecima. Dejstvo počinje najčešće vatrenim udarima i plotunima VBR, sa takvim proračunom da prve granate i rakete padnu jednovremeno na cilj. Istovremeno može da dejstvuje i avijacija.

Pod zaštitom artiljerije za podršku ONG izlaze na uredene vatrene položaje i u određeno vreme stupaju u dejstvo. Oruđa dejstvuju po planiranim ciljevima do izvršenja zadatka, odnosno do uništenja cilja. Ako se u toku dejstva ONG izvodi sistematsko gađanje, treba voditi računa da se ne oteža izvršenje zadatka ONG zbog blizine eksplozija granata artiljerije za podršku. Isto tako dim od eksplozija, magla, slaba vidljivost i sl. mogu otežati izvršenje zadatka ONG.

Po završetku dejstva ONG ostvaruje se najsnažnije neutralisanje neposredno pred juriš. Tada se ostvaruju i plotuni VBR po najvažnijim ciljevima.

Artiljerijske grupe koje vode borbu s artiljerijom branioca dejstvuju neprekidno uglavnom vatrenim udarima. Rezultati njihovog dejstva utvrđuju se instrumentalnim izviđanjem i avijacijom. Avijacija

dejstvuje po ciljevima u dubini, u prvom redu po raketnim oruđima i dublje zaklonjenoj artiljeriji.

Ako vatrena priprema počinje noću a završava se u svanuće, nuklearni udari mogu da se ostvare na završetku pripreme. U takvim uslovima treba posebnu pažnju obratiti na sigurnost sopstvenih jedinica zato što se nalaze u pokretu od polaznog položaja — linije razvoja — ka jurišnom položaju, odnosno periferiji nuklearne breše.

U slučaju da snage na pojedinim pravcima ne mogu da pređu na juriš, priprema se na tim pravcima produžava za određeno vreme dok se ne stvore uslovi za juriš. To vreme ne bi trebalo da bude duže od vremena koje je predviđeno i planirano za vatrenu pripremu, jer se dužim dejstvom (a bez vidnih rezultata) daje mogućnost braniocu da nanese gubitke živoj sili i vatrenim sredstvima i da spreči napad.

U slučaju da branilac nuklearnom i drugom vatrom izbaci iz borbe i neutrališe pojedine raketne i artiljerijske grupe neposredno pred izvođenje ili u toku pripreme, mogla bi nastupiti veoma teška situacija za prelaz u napad na celom frontu. I za takvu situaciju treba predvideti mere i postupke, razraditi varijante dejstva i manevar vatrom i pokretom.

Ako su izbačene iz borbe neke artiljerijske grupe koje dejstvuju na pravcu glavnog udara, trebalo bi najhitnije preneti vatru sa susednih odseka po najvažnijim ciljevima, s tim da deo artiljerije, a naročito minobacači, pojača vatreno dejstvo po ciljevima sa kojih je preneta vatra na glavni pravac. Za ove zadatke treba na vreme pripremiti elemente za gađanje, odrediti utrošak municije, signale i drugo.

U slučaju da korpusna raketna grupa (KRG) bude izbačena iz borbe, njene zadatke treba da ostvari armijska grupa (ARG). Zbog toga ARG treba da ima tačne podatke o mestu i vremenu nuklearnih udara predviđenih za KRG. Ako nije moguće da se ostvare svi udari, usled nedovoljnog broja lansirnih oruđa, ostvaruju se, po odluci komandanta armije, najvažniji. U takvoj situaciji mogu se artiljerijske grupe maksimalno angažovati, s povećanim utroškom municije do dozvoljenog režima vatre.

Armijsku raketnu grupu branilac će teže otkriti jer se nalazi na većoj dubini. Ali, ako je ipak otkrije i izbaci iz borbe, njene zadatke treba da ostvari KRG u granicama dometa. Ako KRG nije u mogućnosti da ostvari te zadatke, potrebno je angažovati avijaciju do maksimalnih naprezanja, naročito za ciljeve na većoj dubini. Sve ovo trebalo bi precizirati u planu dejstva.

Izvođenje pripreme noću znatno je otežano zbog malih mogućnosti da se osmatraju rezultati dejstva i prate ciljevi. Zbog toga noću treba masovnije primenjivati ONG i IC-uređaje i druga sredstva za osmatranje dejstva.

Da bi vatrena priprema noću uspela, potrebno je za vreme videla tačno odrediti mesta ciljeva i pripremiti što tačnije elemente za gađanje. U toku dejstva treba primenjivati sva tehnička sredstva za pravku elemenata za gađanje. Ovim se znatno ublažava uticaj noći i postižu povoljni rezultati.

Ako je odlučeno da se napad izvodi bez vatrene pripreme, zbog ubacivanja dela snaga pri obuhvatu i obilasku na slabo branjene delove

fronta, u noćnim dejstvima i ako za vreme videla nisu određeni ciljevi usled brzine pokreta i dejstva u toku jedne noći — priprema se planira prema raspoloživim podacima, a ostvaruje po potrebi. Vatrene sredstva treba da su u gotovosti da u određeno vreme dejstvuju po određenim ciljevima.

Svi navedeni problemi vatrene pripreme nisu se postavljali pre pojave savremenih borbenih sredstava ili su se samo delimično javljali, u blažoj formi. Zato je uočavanje i rešavanje ovih problema, u osnovi, novi značajan momenat koji će gotovo redovno biti prisutan u svim napadnim dejstvima.

Pukovnik
Vlado TRBOVIC